

Vejledning til alle borgere

Formål

Formålet med papiret "Vejledning til alle borgere" er dels at sætte fokus på de problemstillinger, der knytter sig til vejledningsordningerne og – strukturen og dels at udpege de indsats-områder, som forbundet skal prioritere og orientere sit fremtidige politiske arbejde imod.

Strukturen

Vejledningspapiret er strukturelt opdelt i:

1. Vejledningsordninger der ligger **uden for uddannelsesinstitutionerne**: Jobcentre, VEU-centre¹ og Ungdommens uddannelsesvejledning, studievalg. Kendetegnende for denne vejledning er, at den vejleder den enkelte mod uddannelse eller erhverv.
2. Vejledningsordninger, der ligger **på uddannelsesinstitutionerne**: fastholdelsesaktiviteter samt vejledning på EUD. Vejledningen kan foregå på såvel kompetencegivende som ikke kompetencegivende uddannelser.
3. Samarbejde og koordinering af vejledningen.
4. Rådgivende råd om vejledning.
5. Kvalifikationskrav til vejledere.

Vejledning

Uddannelsesforbundets forståelse af vejledning svarer til FUE's deklaration om vejledning:

"Vejledning til alle

I sammenhæng med livslang læring refererer vejledning til en række aktiviteter, som sætter borgere i alle aldre og i alle faser af deres liv i stand til at identificere og udfolde deres evner, kompetencer og interesser.

Vejledning bidrager til samfundets økonomiske udvikling, arbejdsmarkedets effektivitet, og erhvervsmæssig mobilitet gennem styrkelse af effekten af investering i uddannelse, livslang læring, og udvikling af arbejdsstyrken.

Målet med vejledningen er, at borgerne bliver i stand til at kunne tage uddannelsesmæssige, undervisningsmæssige og karriererettede valg, og at borgerne sættes i stand til at kunne forvalte deres individuelle livsbaner i forbindelse med læring, arbejde og anden samfundsmæssig deltagelse.

Vejledning under denne deklaration omfatter erhvervsvejledning, uddannelses- og studievejledning og karrierevejledning som beskrevet herunder.

---

¹ Vi har strukturelt valgt at placere VEU-centrene "uden for" institutionerne, selvom det kan diskuteres, om det er den rigtige placering. De er jo forankret på EUD.

Vejledningsaktiviteter omfatter information og rådgivning, personlig vejledning, kompetenceafklaring og vurdering, mentoring, støtte/advocacy og indlæring af beslutningstagnings- og karrierevalgs-færdigheder".

Vejledning uden for uddannelsesinstitutionerne

Uddannelsesforbundets udgangspunkt er, at alle borgere skal tilbydes en kvalificeret vejledning i forhold til den enkelte. God vejledning er netop kendetegnet ved at være en sammenhængende, dialogbaseret proces med udgangspunkt i borgeren.

Vejledningen uden for institutionerne består af:

1. Rådgivning via VEU-centrene
2. Vejledning i jobcentrene
3. Vejledning for unge i overgangen mellem uddannelser via Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) og Studievalg
4. Work in Denmark

Dertil kommer e-vejledningen, som er et åbent digitalt tilbud, som alle kan benytte.

De forskellige vejledningsordninger har fokus på specifikke målgrupper:

- VEU-centrene vejleder/rådgiver **beskæftigede, ledige og virksomheder**
- Jobcentrene vejleder forsikrede og ikke-forsikrede **ledige**
- UU-centrene vejleder **unge til og med 25 år**
- Studievalg vejleder **unge fra ungdomsuddannelserne til videregående uddannelser**

Tilbage står altså den store dele af befolkningen, som er uden for disse målgrupper. De har hermed begrænset mulighed for at få offentlig og åben karrierevejledning.

Principielt kan alle borgere med et vejledningsbehov henvende sig til et jobcenter, men de vil oftest blive afvist, da de fleste jobcentre ikke har en åben vejledning. Nogle få VEU-centre er dog begyndt at udvikle en form for åben vejledning.

Det er Uddannelsesforbundets generelle opfattelse, at vejledningsindsatsen skal tilgode alle borgeres vejledningsbehov, og den skal være tilgængelig for såvel ledige som beskæftigede borgere. Der er i dag en kunstig og uhensigtsmæssig opdeling af indsatsen, som Uddannelsesforbundet ønsker ophævet. Blandt andet får randarbejds-kraften² ikke den vejledning, som de kunne have brug for at opnå en mere varig tilknytning til arbejdsmarkedet. Tilsvarende gør sig gældende for de kortuddannede, der ofte er uafklarede om deres muligheder for uddannelse og erhverv og egne ressourcer. Det er derfor nødvendigt at gentænke vejledningsindsatsen, hvor fokus flyttes fra strukturer til en helhedsorienteret tilgang til vejledningen med afsæt i borgerens

---

² Personer med løs tilknytning til arbejdsmarkedet, fx vikarer

behov og livsmål. Løsningen kan være/er at etablere Job, uddannelses- og vejledningshuse, hvor de ovennævnte vejledningsordninger bliver samlet.

Vejledning på uddannelsesinstitutionerne

Vejledningen på uddannelsesinstitutionerne består af:

1. Vejledning³ og fastholdelsesaktiviteter på uddannelsesinstitutionerne
2. Vejledning på AMU

Uddannelsesforbundet ser vejledningen som en sammenhængende proces med udgangspunkt i den enkelte unges/voksnes behov. I "den gode vejledningsproces" skal der helst være et sammenfald mellem borgerens uddannelsesønske, vejledningen i forbindelse med indgangen til en uddannelse (fx en ungdomsuddannelse) og fortsættelsen i videreuddannelse. Vejledningen på institutionerne skal medvirke til at støtte den unge/voksne i valget af uddannelse og job eller hjælpe dem med at revurdere dem. Uddannelsesforbundets grundlæggende holdning til vejledning på institutionerne er derfor, at den skal have et bredere perspektiv ud over fastholdelse på uddannelsen.

Derfor ønsker Uddannelsesforbundet, at fastholdelsesaktiviteterne, der har til formål "... at sikre, at færre unge falder fra en ungdomsuddannelse"⁴, bliver afskaffet, og at gennemførelsesvejledningen bliver genindført på *samtlig*e uddannelsesinstitutioner under Ministeriet for Børn og Undervisning.

Gennemførelsesvejledningen blev med Ungepakke II i 2009 nedlagt. Uddannelsesinstitutionerne blev stillet frit, så de kan prioritere og tilpasse fastholdelses- og vejledningsindsatsen, som de vil. Endvidere er der ikke et uddannelseskraft til de personer, der udfører arbejdet med mindre, at uddannelses- og erhvervsvejledning er en del af fastholdelsesaktiviteten. Uddannelsesforbundet finder, at fastholdelsesarbejdet hermed reduceres til en kompensatorisk funktion i modsætning til vejledning, der har et bredere formål som fx bedst muligt fagligt og personligt udbytte af undervisningen til alle.

Der er derfor en alvorlig risiko for, at frafaldet stiger. Vejlederne udførte tidligere en vigtig indsats for at hjælpe de elever, der fx er kommet bagud med det faglige stof, og som derfor er i farezonen for at falde fra uddannelsen. Vejlederen kan støtte og rådgive eleven med henblik på fx udsættelse af afleveringer, at strukturere det faglige arbejde, praktik ol.

Bekendtgørelse for fastholdelsesaktiviteter

Nogle institutioner har vanskeligt ved at definere, hvad fastholdelsesarbejdet er – og ikke er, og hvordan det skal implementeres på institutionerne. Derfor vil

---

³ EUD-bekendtgørelsen § 30

⁴ Bekendtgørelse om vejledning om valg af videregående uddannelse og erhverv og om vejledning som led i fastholdelse af elever, kursister og studerende i uddannelse

Uddannelsesforbundet arbejde for en bekendtgørelse, der definerer og beskriver fastholdelsesaktiviteter på uddannelsesinstitutionerne, så kvaliteten i arbejdet med fastholdelse sikres.

Fastholdelsesaktiviteter i hele uddannelsessektoren

Lovgivningsmæssigt er det kun institutioner, som udbyder ungdomsuddannelse i undervisningsministeriets regi, der er forpligtet til at arbejde med fastholdelse. Men i "virkelighedens verden" foregår der et tilsvarende arbejde i mange andre uddannelsessektorer – såvel i de formelt kompetencegivende som i de ikke formelt kompetencegivende. I Uddannelsesforbundet arbejder fx daghøjskoler og folkeoplysningen, sprogskoler, ungdomsskoler og produktionsskoler også med fastholdelse på forskellige måder, da gennemførelse af en uddannelse eller et forløb er et væsentligt succesparameter for alle institutioner.

Uddannelsesforbundet ønsker derfor, at det skal være lovpligtigt at arbejde med fastholdelse i ovennævnte uddannelsessektorer.

Samarbejde og koordinering af vejledningen

Der er behov for at styrke samarbejdet og koordineringen af vejledningen mellem institutionerne og vejledningsordningerne. Det er helt essentielt for, at borgeren kan få en professionel vejledning om uddannelse, job m.m.

Derfor vil Uddannelsesforbundet arbejde for, at der bliver etableret lokale/regionale "praksisfællesskaber", hvor interessenterne på vejledningsområdet med jævne mellemrum mødes for at diskutere udfordringer og mulige løsninger til forbedring af vejledningsindsatsen.

Uddannelsesforbundet ser samarbejdet og koordineringen af vejledningen som en opgave, der kan forankres i Job, Uddannelses- og Vejledningshusene.

Koordinerende råd

Et effektivt vejledningssamarbejde kræver ud over arbejdet i de regionale/lokale praksisfællesskaber koordinering både opad mellem de involverede ministerier og nedad i forhold til de udførende parter. Derfor er det vigtigt at genskabe et nyt og moderne "Råd for Uddannelses- Karriere- og Erhvervsvejledning" på tværs af ministerierne. Opgaverne kunne udover koordinering og samordning af vejledningsindsatsen være afholdelse af kurser og konferencer, initiering af forskning i vejledning og i øvrigt rådgive myndigheder og institutioner på området. Det nye råd skal således have mere forpligtende og iværksættende opgaver end det eksisterende dialogforum for vejledning.

Vejlederuddannelse til alle vejledere

Uddannelsesforbundets grundholdning er, at alle vejledere skal have en vejlederuddannelse. Det er uanset, om vejledningen foregår på eller uden for uddannelsesinstitutionerne, i den formelle eller uformelle uddannelsessektor.

Forbundets mål er, at alle vejledere skal have en diplomuddannelse i uddannelses-, erhvervs-, og karrierevejledning, således at titlen som vejleder er garant for en uddannelses- og praksisbaseret vejledningsindsats.

Uddannelsesforbundet arbejder for:

- At der etableres en enstrengt vejledning forankret i Vejledningshuse
- At gennemførelsesvejledningen genindføres på institutionerne
- At Ministeriet for Børn og Undervisning udformer en bekendtgørelse for fastholdelsesarbejdet
- At fastholdelsesarbejdet skal være lovpligtigt i alle uddannelsessektorer
- At der etableres regionale/lokale praksisfællesskaber til koordinering af vejledningsindsatsen
- At der etableres et Råd for Uddannelse-, Karriere- og Erhvervsvejledning
- At alle vejledere skal have en diplomuddannelse i uddannelses-, erhvervs-, og karrierevejledning